

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.168/2016/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Böszörményiné dr. Kovács Katalin előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Pecsénye Erzsébet ügyvéd

Az alperes:

Belügyminisztérium

Az alperes képviselője:

Lantos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lantos Bálint ügyvéd)

A per tárgya:

Személyhez fűződő jogsértés megállapítása és ogkövetkezményeinek alkalmazása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.131/2015/6/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 5.P.21.919/2014/11.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 31.750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 100.000 (százezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati

viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény alapján a felperes szolgálati viszonya 2004. december 15-én felmentéssel, nyugállományba helyezés mellett szűnt meg.

.. belügyminiszter 2014. április 2-án a .. című újságban megjelent nyilatkozatában foglalkozott a szolgálati nyugdíjasokkal.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy .. belügyminiszter a ..nak adott interjújában valótlanul állította, hogy minden egyes szolgálati nyugdíjas ügyét megvizsgáltatta és vizsgálata során nem talált olyan ügyet, amelyben ne merült volna fel valamilyen visszaélés gyanúja. Álláspontja szerint ezzel a belügyminiszter megsértette becsületét és jóhírnevét. A jogsértés miatt 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy .. belügyminiszter a .. című újságnak ..-án adott interjújában valótlanul állította, hogy minden egyes szolgálati nyugdíjas ügyét megvizsgáltatta és a vizsgálat során nem találtak olyan ügyet, amelyben ne merült volna fel valamilyen visszaélés gyanúja. Ezzel megsértette a szolgálati nyugdíjas felperes személyiségi jogait a becsületre és a jóhírnévre vonatkozóan. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 500.000 forint sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [5] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:54. § (5) bekezdése alapján elfogadta a felperes keresetösségi jogának fennállását. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes - az egészségügyi okból szolgálati nyugdíjba került rendőrök közösségének tagjaként - személyében alappal lépett fel jelen perben a jogsértés megállapítása iránt.
- [6] A felperes a perben bizonyította, hogy ügyét nem vizsgálták felül, ezért a nyilatkozat valótlan. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:42. §, 2:43. § és a 2:45. §-a alapján megállapította, hogy ezzel sérült a felperes becsülethez és jóhírnévhez fűződő joga.
- [7] A felperes egészségügyi okok miatt került nyugállományba, ugyanakkor a belügyminiszter kijelentéséből a csalás árnyéka vetült a nyugdíjazásra. Visszaéléssel gyanúsítani olyan személyek közösségét, amelynek minden tagja személy szerint azonosítható, konkrét nevek említése nélkül is sértőnek tekinthető, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:52. § (1) és (3) bekezdése alapján mérlegeléssel 500.000 forint sérelemdíjat állapított meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése

folytán eljárta másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

- [9] Az ítélet tábla kifejtette: a Ptk. 2:54. § (5) bekezdése nem korlátlan igényérvényesítésre jogosít, a közösséget ért sértésnek összefüggésben kell állnia a közösség tagja személyiségének lényeges vonásával. Ennek hiányában a kollektív személyiségi jogi sérelem nem szankcionálható. Az egészségügyi okból szolgálati nyugdíjba került rendőrök e szempont alapján a kollektív személyiségi jogi sérelem védelmét nem élvezik, mert ez a jogi tényen alapuló ismerv lehet ugyan közös, de a személyiség lényeges vonását nem képezi. Ennek a tulajdonságnak a személyösszességet összetartó közös tulajdonságnak kell lennie, amely egyben az egyén személyiségének meghatározó lényegi része. A szolgálati nyugdíjba vonulás ténye az identitás szempontjából nem csoportképző tulajdonság. A sérelmet a közösség tagjára nem vezeti át, mert nem olyan személyiségbe beépült tulajdonság, amely egyben közösségteremtő erővel is rendelkezik.
- [10] A Ptk. 2:54.§ (1) bekezdése, valamint a Kúria PK 12. és 13. számú állásfoglalása figyelembevételével tévesnek tartotta a felperes hivatkozását, miszerint az alperes kijelentése egyben a felperes személyére is vonatkozik, mert rá nézve még burkolt utalást sem tartalmaz, a sajtóközlemény tartalmából nem ismerhető fel. A szolgálati nyugdíjba vonulással kapcsolatos eljárások lefolytatására vonatkozó általánosságban tett kijelentés nem sérti a felperes személyiségi jogait. A felperes által hivatkozott eseti döntések (BH1998.330., BH1994.8.) jelen ügyre nem alkalmazhatóak, mert az azokban megállapított tényállás szerint a kijelentések konkrét személyeket jelöltek meg, akiknek a személye a szöveg tartalma alapján beazonosítható volt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését és keresetének megfelelően becsülete és jóhírneve megsértésének megállapítását, továbbá az alperes 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte. A Pp. 213.§ (1) bekezdése alapján a jogerős döntésnek ki kellett volna terjednie a felperes valamennyi kereseti kérelmére, és indokolnia kellett volna a kereset elutasítását. Előadta, hogy az eljárásban igazolta, miszerint a nyugdíjazását követően az alperes semmilyen adatot nem kért be személyzeti anyagával kapcsolatban, így vizsgálatot sem folytathatott le. Mivel szolgálati nyugdíjas volt, ezért bizonyítást nyert, hogy valótlanul állította a belügyminiszter, hogy minden egyes szolgálati nyugdíjas ügyét megvizsgáltatta, mert ebbe a körbe a felperes is beletartozik. A felperest, aki szintén szolgálati nyugdíjas, az újságcikk alapján csalónak nevezték, ami sértő a személyére nézve, ezért közvetlen érintettsége megállapítható. Sérelmezte, hogy a jogerős ítélet figyelmen kívül

hagyta azt a per során előadott tényt, hogy a felperest harmadik személy a belügyminiszter valótlan állítása alapján csalóként azonosította. Hivatkozott az Alaptörvény VI. cikk 1. pontjára és a XV. cikk 2. pontjában foglaltakra.

- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. A Ptk. 2:54. § (1) bekezdésére és a PK 13. számú állásfoglalásra utalással előadta, hogy az igényt érvényesítő részéről személyes, közvetlen érintettségre van szükség, amelynek megítélésénél az szükséges, hogy harmadik személyek által is érzékelhetővé kell váljon. A kifogásolt kijelentés a felperesre burkolt utalást sem tartalmaz, így nem ismerhető fel a sajtóközleményből, az nem sértheti a személyhez fűződő jogait.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [14] A Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti sem az Alaptörvény, sem a Ptk. rendelkezéseit a következők miatt.
- [15] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.
- A XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- [16] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés alapján az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (1) bekezdése a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A becsület megsértése az adott személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas magatartással, kijelentéssel valósítható meg. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A jóhírnév megsértése abban az esetben állapítható meg, ha valakinek a személyéről nyíltan vagy burkoltan közölnek vagy híresztelnek valótlan tényeket.
- [17] A közösségi sérelem esetén alkalmazandó Ptk. 2:54. § (5) bekezdése

kimondja: a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni. A közösség bármely tagja a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedésének kivételével a személyiségi jogok megsértésének valamennyi szankcióját érvényesítheti.

E rendelkezés alapján a közösség tagja abban az esetben érvényesíthet személyiségi jogi igényt, ha személyisége lényeges vonásának minősülő csoportképző tulajdonság, a magyar nemzethez, vagy valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozása miatt éri személyiségi jogi jogsértés. Már meglevő, a törvényben definiált csoport meghatározó csoportképző tulajdonságának sérelme esetén van helye a közösséget érintő sérelem miatti fellépésnek. A Ptk. 2:54.§ (5) bekezdése szerinti igényérvényesítési jogosultság nem fogadható el akkor, ha a sérelem több embert érint, és a csoportképező tényező maga a sérelem. Ez az actio popularis indokolatlan kiterjesztését jelentené, amit a Ptk. nem tesz lehetővé.

A fentiekből következően az adott személy közösségi igényérvényesítéssel akkor léphet fel, ha a törvényben meghatározott közösséghez tartozás esetében olyan csoportalakító tulajdonság sérelméről van szó, amely egyben az egész személyiséget meghatározza. Ennek hiányában csak a közvetlenül személyében érintett léphet fel a jogsértéssel szemben. Az ítéletábra helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a fegyveres szervek azon hivatásos állományú tagjai, akiknek a szolgálati viszonya nyugállományba helyezéssel megszűnt, nem alkotnak a törvényben meghatározott, a csoport tagjainak személyisége lényeges vonásán alapuló közösséget.

- [18] Mivel a fentiek alapján megállapítható volt, hogy a felperes az általa sérelmezett jogsértés miatt - az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontjával szemben - közösségi igényérvényesítésre nem jogosult, ezt követően azt kellett megvizsgálni, hogy a belügyminiszter nyilatkozatában foglaltak miatt a felperes a maga személyében jogosult-e személyiségi jogi igény előterjesztésére. A Ptk. 2:54.§ (1) bekezdése szerint a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni. Annak megítélésénél, hogy az adott közlés az igény érvényesítőjének személyiségi jogait megsértette-e, azt kell vizsgálni, hogy a jogsértés e személyt közvetlenül és egyediesített módon érte-e. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.313/2010/4. számú döntésében a PK 13. számú állásfoglalás alapján kifejtette: az igényt érvényesítő részéről az adott közlés tekintetében személyes és közvetlen érintettsége van szükség. Amennyiben az adott személyre egyedileg semmilyen módon nem utal az általa sérelmezett közlés, abban az esetben nem rendelkezik

közvetlen érintettséggel. Elengedhetetlen feltétel, hogy az érintettség másban is tudatosuljon. Ennek alátámasztására nem elegendő egy kereskedő nyilatkozatára utalás. Önmagában az igényt érvényesítő személy részéről a személyes érintettség érzete az igényt nem alapozza meg. Mindezek alapján a felperes csak és kizárólag a saját személyét közvetlenül érintő közlések tekintetében rendelkezik kereshetőségi joggal.

Az ítélet tábla tehát jogszabálysértés nélkül, helyesen állapította meg, hogy a belügyminiszter sérelmezett nyilatkozata a felperes személyét közvetlenül nem érintette, ezért kereshetőségi jog hiányában a keresetet – annak érdemi vizsgálata nélkül – el kellett utasítani. Ebből következően nem sérült a Pp. 213. § (1) bekezdése sem.

- [19] A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdésének megfelelően hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [20] Pp. 213. §, Ptk. 2:42. §, 2:54. § (1), (5) bekezdése

A döntés elvi tartalma

- [21] Községi sérelem esetén a közösség tagja abban az esetben jogosult személyiségi jogi jogsértés miatti igényérvényesítésre, ha az a személyisége lényegét érintő, a Ptk-ban nevesített csoportot képző tulajdonság miatt éri. A fegyveres szervek szolgálati nyugdíjba vonult hivatásos állományú tagjai nem alkotnak olyan közösséget, akiknek e csoporthoz tartozása személyiségük lényeges vonását képezi. Ennek hiányában csak a sérelmezett közléssel közvetlenül, egyedileg érintett személy rendelkezik kereshetőségi joggal.

Záró rész

- [22] A Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése szerint kötelezte a felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.
- [23] A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére az állam javára, külön felhívásra.
- [24] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. június 1.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

tisztviselő